МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПІЛЕЦЬКОГО В ОСВЕНЦІМІ
ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Збірник тез доповідей за матеріалами
V Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево
15 травня 2025 року

УДК [005.332.2:001:378]:339.92(477:4)(043.2)

Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «23» травня 2025 р.)

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції (15 травня 2025 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2025. 530 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:
Капітан Л.І. – д-р істор. наук, професор (голова);
Туріс І.Ю. – канд. філол. наук, доцент;
Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;
Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

© Мукачівський державний університет, 2025

БОКША Н. І., ЗАБИШНИЙ С.С. **ВЛАСТИВОСТІ СУЧАСНИХ ТРИКОТАЖНИХ МАТЕРІАЛІВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА КОНСТРУКТИВНЕ І ТЕХНОЛОГІЧНЕ ВИРІШЕННЯ ОДЯГУ** 264
БОКША Н. І., ЛОЗИНСЬКА Т.А., СЕМЕДІЙ І.І. **FAMILY LOOK ЯК НАПРЯМ У СУЧАСНОМУ ДИЗАЙН ПРОЕКТУВАННІ ДИТЯЧОГО ОДЯГУ** 266
БОРА Н. Ю. **ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ МАРКЕТИНГУ ЯК ФАКТОР АДАПТАЦІЇ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ** 268
БОРА Н. Ю., ЙОВБАК К. **СУЧАСНІ МАРКЕТИНГОВІ ПІДХОДИ ДО ПРОСУВАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ** 271
БОРА Н. Ю., МАЦАНИН А. **УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ** 274
БОШОТА Н., МАРУК І. **ІНВЕСТИЦІЇ В УПРАВЛІННІ ПРОЦЕСАМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ СТІЙКОСТІ ТЕРИТОРІЙ ТА ГРОМАД** 276
БРАТЮК В.П, КАРАБИНЬОШ С. В. **ЕФЕКТИВНЕ ПЛАНУВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: СТРАТЕГІЇ, ІНСТРУМЕНТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ** 278
БРАТЮК В.П., МЕШКО Ю.Ю. **ТЕНДЕНЦІЇ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ** 281
БРОДОВИЧ Ю.Р., БРОДОВИЧ В.Ю. **БІОТЕХНОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЧИЩЕННЯ ДОВКІЛЛЯ: ПОТЕНЦІАЛ І ВИКЛИКИ В УМОВАХ ЕКОЛОГІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ** 284
БРОДОВИЧ Ю.Р., БРОДОВИЧ В.Ю. **ВИКОРИСТАННЯ БІОТЕХНОЛОГІЙ У БІОРЕМЕДІАЦІЇ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОЧИЩЕННЯ ДОВКІЛЛЯ** 287
ВАСЕРУК Р.Г., ЛІНТУР І.В. **ІННОВАЦІЇ В РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ТРАНСПОРТУ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ** 289
ВАСЕРУК Р.Г., РЕМЕЗ В. **ІНОВАЦІЇ, ЯКІ ЗМІНЮЮТЬ ТРАНСПОРТ СЬОГОДНІ** 292
ДІДОВИЧ О.О., ВАСЬКО А.С. **ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ГІРСЬКИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ** 294
ВОЛОДЬКО Ю., КОВАЛЬ Т. **ШТАНИ ЖІНОЧІ – ЕВОЛЮЦІЙНИЙ ОГЛЯД** 296
ГАВРИЛЕЦЬ В.М., КОРОЛОВИЧ О.О. **ЕВОЛЮЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: ВІД ТРАДИЦІЙНИХ ДО СТРАТЕГІЧНИХ ПІДХОДІВ** 299
ГАВРИЛЕЦЬ О. В., ГЕРЕВИЧ В. В. **ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСТАВОК В УКРАЇНІ ТА СВІТІ** 301
ГАВРИЛЕЦЬ О. В., МЕЛЬНИК Д. **ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПОЛІГРАФІЧНОГО РИНКУ НА ЗАСАДАХ МАРКЕТИНГУ** 302
ГАЛАЙ Ю.М., ГОЛОВАЧКО В.М. **АНАЛІЗ ЕФЕКТУ ФІНАНСОВОГО ВАЖЕЛЯ В УМОВАХ ЗРОСТАННЯ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО** 304
ГЕРАСИМОВ В.В., МОЛНАР О.О., ШПАК І.І. **ЗАСТОСУВАННЯ ULP МІКРОНТРОЛЕРІВ ПРИ РОЗРОБЦІ IoT ПРИСТРОЇВ В ОБ'ЄКТАХ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ** 306
ГЕРАСИМОВ В.В., ПУПЕНА І.І., ЛОЯНИЧ С.А. **ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ПРИКЛАДІ ВИВЧЕННЯ ОБ'ЄКТІВ РОБОТОТЕХНІКИ** 308
ГЛАДИНЕЦЬ Н.Ю., ДЕРБАК Є.В. **ВПЛИВ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ НБУ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ** 310
ГЛАДИНЕЦЬ Н.Ю., ЛУКАЧИНА Є.І. **ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО**

5. Журавель А. П. Планування в системі страхового менеджменту. Київ: КНЕУ, 2021.
6. European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA). Solvency II Guidelines. 2023.
7. Basel Committee on Banking Supervision. Corporate Governance Principles for Banks and Insurers. — 2022.
8. IBM Institute for Business Value. Digital transformation in the insurance sector. 2021.
9. НБУ. Стратегії нагляду за небанківським сектором. Київ, 2023.
10. Deloitte Ukraine. Страховий ринок в умовах воєнного стану: адаптація та прогнози. 2023.

УДК:368

БРАТЮК В.П.
кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та фінансів
Мукачівський державний університет
МЕШКО Ю.Ю.
магістр
Мукачівський державний університет

ТЕНДЕНЦІЇ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

У сучасному світі страхування посідає важливе місце у забезпеченні фінансової стабільності, соціального захисту населення та розвитку економіки загалом. Страховий ринок є ключовим інструментом управління ризиками, що дозволяє фізичним та юридичним особам перекладати частину потенційних збитків на страхові компанії. В умовах зростаючих глобальних викликів, таких як пандемія COVID-19, воєнні конфлікти, економічна нестабільність та кліматичні зміни, актуальність ефективно функціонуючого страхового ринку набуває особливого значення [1].

Для України страховий ринок є не лише інструментом компенсації збитків, але й важливим елементом національної безпеки та післявоєнного відновлення. Від початку широкомасштабної агресії Російської Федерації у 2022 році, роль страхування зазнала трансформації – від захисту приватного майна і здоров’я до механізму підтримки обороноздатності, стійкості бізнесу та соціальної інтеграції [3].

Мета цього дослідження – проаналізувати поточні тенденції страхового ринку України, зокрема в контексті викликів воєнного часу, впливу цифровізації, регуляторних змін і трансформацій споживчої поведінки. У межах дослідження також розглядаються перспективи ринку в контексті європейської інтеграції та повоєнного економічного зростання.

Розвиток страхового ринку в Україні почався після здобуття незалежності в 1991 році. Перші кроки були пов'язані з демонополізацією та лібералізацією ринку, однак лише в останні десятиліття ринок набув ознак системної структури. На початку 2000-х років сформувалась нормативна база,

що дала змогу запуску добровільного страхування та активізації діяльності страхових компаній. Водночас, нестача довіри, слабка регуляція та низька страхова культура довгий час стримували розвиток галузі [2].

З 1 липня 2020 року контроль за страховим ринком було передано від Нацкомфінпослуг до Національного банку України, що стало стратегічним кроком до посилення регуляторної спроможності. НБУ запровадив жорсткіші вимоги до платоспроможності, звітності та прозорості діяльності страховиків [4]. Однією з ключових змін стало впровадження ризик-орієнтованого нагляду, що передбачає оцінку бізнес-моделі кожної компанії.

Станом на кінець 2023 року в Україні функціонувало 117 страхових компаній, з яких 13 займалися страхуванням життя. За даними НБУ, сукупні страхові премії за 2023 рік сягнули понад 52 млрд грн, що на 18% більше, ніж у попередньому році. Водночас, обсяги страхових виплат становили 22 млрд грн [5].

Основні тенденції розвитку страхового ринку в Україні відображено у таблиці 1.

Таблиця 1

Основні показники страхового ринку України (2020–2023 рр.)

Показник	2020	2021	2022	2023
Кількість страхових компаній	215	142	133	117
Обсяг страхових премій, млрд грн	37,5	45,7	44,1	52,0
Обсяг страхових виплат, млрд грн	12,8	17,4	19,6	22,0
Частка добровільного страхування, %	76,1	78,2	81,3	83,0
Частка обов’язкового страхування, %	23,9	21,8	18,7	17,0

Джерело: [4], [5], [6]

Цифрова трансформація стала ключовим фактором модернізації страхового ринку України. Все більше компаній переходять до онлайн-продажів полісів, дистанційної оцінки ризиків, мобільних додатків та використання чат-ботів для обслуговування клієнтів. Крім того, зростає інтерес до впровадження InsurTech-рішень, які сприяють автоматизації процесів андеррайтингу, скороченню витрат і підвищенню точності оцінювання ризиків [2].

Інноваційні технології також відкривають нові можливості для персоналізації страхових продуктів. Big Data, машинне навчання та IoT дають змогу формувати індивідуальні пропозиції на основі поведінки споживачів, що підвищує задоволеність клієнтів і конкурентоспроможність страховиків [3].

Попри позитивні зміни, цифровізація потребує вирішення питань кібербезпеки, адаптації законодавства та підвищення цифрової грамотності населення.

У контексті трансформацій сучасного фінансового сектору діджиталізація страхового ринку України постає як ключовий вектор його адаптації до нових викликів і очікувань споживачів. Цифрові технології змінюють не лише канали комунікації зі споживачами, але й фундаментальні

підходи до оцінки ризиків, продажу страхових продуктів, врегулювання страхових подій та управління портфелем компанії [2].

Одним із найважливіших напрямів діджиталізації є активне впровадження електронних страхових продуктів. Згідно з даними Нацкомфінпослуг та профільних об'єднань, уже понад половина договорів з автоцивілки укладаються онлайн, що свідчить про підвищення довіри до електронних каналів продажу [3]. Багато компаній також запроваджують мобільні додатки, персональні кабінети клієнта, системи дистанційного врегулювання страхових подій та чат-боти для швидкої комунікації.

Окремої уваги заслуговує розвиток інноваційних рішень у сфері InsurTech. Цей сегмент, що поєднує страхування та новітні технології, почав активно розвиватися в Україні після 2020 року. Використання Big Data, штучного інтелекту та інтернету речей (IoT) дозволяє страховим компаніям формувати більш точні прогнози, здійснювати автоматизований андеррайтинг, розробляти персоналізовані страхові продукти, а також оптимізувати процес виявлення шахрайства [4]. Наприклад, у сегменті КАСКО вже впроваджуються програми, що враховують стиль водіння клієнта (usage-based insurance, UBI), а у сфері медичного страхування – моделі на основі аналізу поведінкових та біометричних даних.

Водночас розвиток цифрових технологій у страхуванні супроводжується рядом викликів. До них належать потреба в оновленні нормативно-правової бази, захист персональних даних клієнтів, питання кібербезпеки, підвищення цифрової грамотності як клієнтів, так і персоналу компаній. Окрім того, не всі страхові компанії мають достатні фінансові та технічні ресурси для впровадження інновацій, що може посилити диференціацію ринку [5].

Таким чином, діджиталізація та розвиток InsurTech в Україні стають не лише фактором підвищення ефективності страхового бізнесу, але й умовою його подальшого існування в умовах зростаючої конкуренції, глобалізації та зміни споживчих очікувань.

Аналіз сучасних тенденцій страхового ринку України свідчить про його глибоку трансформацію в умовах соціально-економічних змін, що відбуваються в країні. Зокрема, основні тенденції включають активну діджиталізацію, впровадження інноваційних технологій, а також вплив воєнного стану на структуру попиту та пропозиції страхових послуг.

1. **Діджиталізація та інновації в страхуванні**. Розвиток цифрових технологій, зокрема використання InsurTech, стає необхідною умовою для збереження конкурентоспроможності страхових компаній на ринку. Онлайн-продажі, персоналізовані страхові продукти на основі Big Data та IoT, а також автоматизація процесів є основними факторами, що сприяють ефективності бізнесу та зростанню задоволеності клієнтів. Однак важливими викликами залишаються питання кібербезпеки, адаптація законодавства та необхідність підвищення цифрової грамотності.

2. **Вплив воєнного стану на структуру страхового ринку**. Війна в Україні значно змінила попит на страхові послуги, зокрема в сегментах майна та автотранспорту. Водночас спостерігається збільшення попиту на медичне страхування, страхування життя та спеціалізовані продукти для військових і волонтерів. У відповідь на ці зміни страхові компанії були змушені змінити підходи до оцінки ризиків, розширити асортимент продуктів та зменшити ліміти покриття в зонах підвищеної небезпеки.

3. **Імплементація європейських стандартів та інтеграція в міжнародну систему страхування**. Процес євроінтеграції та адаптація до стандартів ЄС стають важливими для українських страховиків, що сприяє підвищенню надійності та прозорості ринку. Це забезпечує інтеграцію України в міжнародну перестрахувальну систему та розвиток нових продуктів, що відповідають європейським вимогам.

Таким чином, страхова галузь України перебуває на етапі глибокої трансформації, вимагаючи від учасників ринку постійної адаптації до змінюваних умов. Використання інноваційних технологій, інтеграція європейських стандартів і розвиток нових продуктів є основними факторами успіху в умовах сучасних викликів. Водночас необхідність посилення кібербезпеки, підтримка соціальних функцій страхування та підвищення фінансової грамотності населення залишаються важливими аспектами для подальшого розвитку галузі.

Література:

1. Підопригора О.І. Страхування: сучасний стан і перспективи. – Київ: КНЕУ, 2021.
2. Василенко Л. Передача функцій нагляду НБУ: нова якість контролю. // Економіка України. – 2022.
3. Кривонос І. Страховий сектор в умовах війни. // Фінанси України. – 2024.
4. Національний банк України. Звіт про фінансову стабільність. – Київ: НБУ, 2023.
5. НБУ. Цифрова трансформація страхування. – 2024. [https://bank.gov.ua]
6. Українська федерація страхування. Статистика ринку – 2023. [https://ufs.gov.ua]

УДК 602.4:502.174:504.1-026.16(043.2)

БРОДОВИЧ Ю.Р.,
кандидат сільсько-господарських наук наук,
завідувач кафедри інженерії, технологій та професійної освіти
Мукачівський державний університет
БРОДОВИЧ В.Ю.,
учениця 11-Б класу
Мукачівський ліцей №8 Мукачівської міської ради
Закарпатської області

БІОТЕХНОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЧИЩЕННЯ ДОВКІЛЛЯ: ПОТЕНЦІАЛ І ВИКЛИКИ В УМОВАХ ЕКОЛОГІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Сучасні екологічні виклики, пов’язані зі зміною клімату, промисловим забрудненням, деградацією ґрунтів та водних ресурсів, потребують

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26
тел./факс +380-3131-21109
Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua
E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua
Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: http://dspace.msu.edu.ua:8080
Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: http://msu.edu.ua/library/